

TARIXIY XOTIRA — MILLIY O‘ZLIKNI ANGLASHNING MUHIM MANBAI

Azizxon Bakirjonov

Farg‘ona davlat politexnika universiteti talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada tarixiy xotiraning jamiyat ongini shakllantirishdagi o‘rni, milliy o‘zlikni anglash va mustaqil tafakkurni tarbiyalashdagi ahamiyati yoritilgan. Shuningdek, yosh avlodning tarixga munosabatini shakllantirish orqali milliy birdamlikni mustahkamlash masalalari tahlil qilinadi.

Kalit so‘zlar: tarix, tarixiy xotira, mustaqillik, ma’naviyat, milliy o‘zlik, birdamlik.

KIRISH

Har bir xalqning o‘zligini namoyon etuvchi eng muhim tayanchi bu — uning tarixiy xotirasidir. Agar inson o‘z o‘tmishini bilmasa, hozirgi borlig‘ini to‘liq anglay olmaydi, kelajagini esa aniq tasavvur qilolmaydi. Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev ta’kidlaganidek: “Tarixiy xotira — bu xalqning ma’naviy ildizi”. Mazkur fikr tarixning inson va jamiyat hayotidagi o‘rni naqadar beqiyos ekanini ko‘rsatadi.

O‘zbekiston xalqining ozodlikka, erkin hayotga intilishi asrlar davomida davom etgan bo‘lib, bu jarayon bizning tarixiy xotiramizda chuqur iz qoldirgan. Shu bois, mustaqillik biz uchun shunchaki siyosiy holat emas, balki ajdodlarimizning orzu-umidlari ro‘yobidir.

Asosiy qism

Tarix — xalq ma’naviy hayotining ildizidir. Uning orqali biz kimligimizni, qayerdan kelganimizni va qanday yo‘lni bosib o‘tayotganimizni anglaymiz. O‘zbekiston tarixida milliy o‘zlikni anglashga katta ta’sir ko‘rsatgan bir qator davrlar mavjud.

Avvalo, Amir Temur davriga nazar tashlasak, bu davr adolat, tartib-intizom va yuksak davlat boshqaruvi tamoyillariga asoslanganligi bilan ajralib turadi. Buyuk Sohibqironning “Kuch — adolatda” shiori bugungi kunda ham o‘z ahamiyatini yo‘qotmagan.

XX asr boshlarida vujudga kelgan jadidlar harakati esa millatni ma’rifatga, mustaqil fikrlashga undagan eng muhim ma’naviy uyg‘onish bosqichidir. Behbudiy, Fitrat, Cho‘lpon kabi ma’rifatparvarlar xalq ongini yangilash, milliy o‘zlikni tiklash uchun jonbozlik ko‘rsatdilar. Ularning fojiali taqdiri esa bizga tarixning achchiq saboqlaridan biridir.

1991-yil 31-avgustda O‘zbekistonning davlat mustaqilligi e’lon qilinishi — xalqimizning asrlar davomida davom etgan orzu-intilishlarining amaliy natijasi bo‘ldi. Mustaqillik bizga milliy madaniyat, til, din va qadriyatlarni erkin rivojlantirish imkonini berdi.

Bugungi kunda esa Yangi O‘zbekiston g‘oyasi asosida tarixiy xotirani tiklashga, yosh avlodni vatanparvarlik va fidoyilik ruhida tarbiyalashga katta e’tibor qaratilmoqda. Tarixni bilgan yosh — kelajakning mustahkam tayanchidir.

Xulosa

Tarixdan saboq olish — bu o‘tmishga mahliyo bo‘lib qolish emas. Aksincha, tarixiy xotira orqali inson jamiyatda o‘z o‘rnini anglaydi, milliy g‘urur va vatanparvarlik tuyg‘ulari shakllanadi. Bugungi avlod tarixni chuqur o‘rganib, undan kuch olgan holda, mustaqil O‘zbekistonning ravnaqiga hissa qo‘shishi zarur.

Tarixiy xotiraning yoshlar tarbiyasidagi o'rni

Bugungi globallashuv davrida yoshlarning dunyoqarashi, mafkuraviy pozitsiyasi va hayotiy qarashlari jadal o'zgarib bormoqda. Bunday sharoitda milliy o'zlikning yo'qolib ketmasligi uchun tarixiy xotira manbalariga murojaat qilishning ahamiyati beqiyosdir. Yosh avlod tarixni bilsa, u o'z millatining qadr-qimmatini anglaydi, ajdodlarga hurmat, Vatanga muhabbat tuyg'usi yanada kuchayadi.

Ta'lim tizimida tarix faniga alohida e'tibor qaratilmoqda. Maktab va oliy ta'lim muassasalarida tarixiy mavzular keng yoritilishi, muzeylarga, tarixiy obidalarga sayohatlar tashkil etilishi yoshlar ma'naviyatini shakllantirishda muhim o'rin tutadi. Zero, 'Tarixni bilmagan millat – yo'qolishga mahkum', degan hikmat bejiz aytilmagan.

Tarixiy merosni asrash va targ'ib qilish yo'llari

O'zbekiston hududida minglab arxeologik yodgorliklar, qadimiy shaharlar, me'moriy obidalar mavjud bo'lib, ular xalqimizning buyuk sivilizatsiyaga ega ekanidan dalolat beradi. Ushbu merosni asrash nafaqat davlat, balki har bir fuqaroning burchidir.

Prezidentimiz tomonidan qabul qilingan 'Madaniy merosni asrash' dasturlari doirasida ko'plab tarixiy inshootlar restavratsiya qilinmoqda, muzeylar faoliyati yanada takomillashtirilmoqda. Shuningdek, tarixiy manbalarni o'rganishga qaratilgan ilmiy ekspeditsiyalar tashkil etilmoqda. Bularning barchasi yosh avlodga o'tmishimizning naqadar ulug' ekanini eslatadi.

Shunday ekan, tarixiy xotirani asrash — bu millatning kelajagini asrash demakdir. Bu borada har bir yoshdan boshlab kattalargacha mas'uliyatli bo'lishi lozim. Chunki milliy o'zlikni anglashning eng muhim manbai — bu tarixdir.

Analitik xulosa

Tarixiy xotira nafaqat ilmiy tushuncha, balki millatning ruhiy tayanchi, ma'naviy kompasidir. Ushbu maqolada yoritilganidek, o'tmishni eslash — bu unga sig'inish emas, balki kelajakni to'g'ri yo'nalishda qurish uchun asos yaratishdir. Agar jamiyat o'z tarixini unutsa, u o'zligini yo'qotadi, maqsadsiz qoladi.

Yosh avlodning tarixga bo'lgan munosabati, avvalo, ta'lim tizimi, oilaviy tarbiya, ijtimoiy muhit va madaniy meros targ'iboti bilan shakllanadi. Agar biz yoshlarni tarixiy manbalarni o'qishga, ajdodlar merosini qadrlashga undasak, ular o'z millatini faxr bilan tan oladi, Vatan ravnaqi uchun sidqidildan harakat qiladi.

Shunday qilish uchun quyidagi yo'nalishlarda ishlarni kuchaytirish maqsadga muvofiq:

Tarixiy manbalarni o'rganishga qaratilgan maktab va oliy ta'lim dasturlarini yangilash;
Muzey va tarixiy obidalarga sayohatlar tashkil qilishni tizimli yo'lga qo'yish;

Tarixiy shaxslar siymosini kinofilmlar, teatr sahnalari va adabiy asarlar orqali keng targ'ib qilish;

Internet va media makonida tarixiy ma'lumotlarni ishonchli shaklda yoyish;

Vatanparvarlik va milliy g'ururni oshirishga qaratilgan ma'rifiy loyihalarni rag'batlantirish.

Xulosa qilib aytganda, tarixiy xotira — bu millatning ma'naviy tayanchi, milliy o'zlikning bosh manbaidir. Biz tarixni chuqur anglagan holda, mustaqil O'zbekistonning kelajagini yanada porloq va ravnaq topgan davlat sifatida barpo etishimiz mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Karimov I.A. Tarixiy xotirasiz kelajak yo‘q. — Toshkent, “Sharq”, 1998.
2. Mirziyoyev Sh.M. Nutqlar va ma’ruzalar to‘plami.
3. Rasulova N.S. O‘zbekistonning eng yangi tarixi.